

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ* tarafından Anayasa'nın 98'nci ve İçtüzüğü'nün 99'ncü maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlandırılmasını arz ederim 26.11.2025.

NEVROZ UYSAL ASLAN
Şırnak Milletvekili

Türkiye'de işçileştirilmiş çocuklar meselesi son yıllarda giderek ağırlaşan bir kriz alanına dönüşmüştür. TÜİK, İSİG ve uluslararası örgütlerin verileri: çocukların hem kayıtlı hem kayıt dışı biçimde çalışma hayatına itildiğini, ağır ve tehlikeli iş kollarında istihdam edildiğini ve bunun sonucunda yaşam hakkına yönelik ciddi tehditler oluştuğunu göstermektedir. 970 bin çocuğun kayıtlı, 3-4 milyon çocuğun ise kayıt dışı biçimde çalıştırıldığı bir ülkede, çocukların eğitime erişimi, sağlığı ve güvenliği büyük ölçüde risk altındadır.

MESEM programları kapsamında yaşanan çocuk ölümleri, bu riskin en somut, en acı göstergelerindedir. Bu programlar, eğitim adı altında çocukları ucuz iş gücü olarak konumlandırmaktadır. Çocukları, iş kazalarına, meslek hastalıklarına ve ağır çalışma koşullarına açık hâle getirmektedir. Çocukların yaşam hakkını tehdit eden bu yapı sürdürülmesine rağmen, kapsamlı bir inceleme veya bağımsız denetim yapılmamış olması, politika üretiminde ciddi bir boşluğa işaret etmektedir.

Öte yandan, devlet koruması altındaki Sevgi Evleri ve bakım merkezlerinde yaşanan ihmal, istismar ve şiddet vakalarının düzenli olarak kamuoyuna açıklanmaması, şeffaflık eksikliğini güçlendirmektedir. Bu çocukların korunması, izlenmesi ve desteklenmesi devletin doğrudan sorumluluğudur ve bu alandaki her bilgi eksikliği yeni ihlallerin önünü açmaktadır.

Çocuk cezaevlerinde tutulan çocuklarla ilgili bağımsız izleme raporlarının bulunmaması, bu kurumlarda yaşanan hak ihlallerinin görünmezleşmesine neden olmaktadır. Çocukların

cezalandırıcı değil, onarıcı adalet yaklaşımıyla desteklenmesi gerekirken, mevcut sistem çocukları suç döngüsüne mahkûm eden bir yapıya dönüşmüştür.

Bu bağlamda;

1. 2024 yılı itibarıyla 970 bin çocuğun kayıtlı olarak, 3-4 milyon çocuğun ise kayıt dışı biçimde çalıştığı raporlanmaktadır. Bakanlığınız bu tablo karşısında çocuk işçiliğiyle mücadelede hangi somut tedbirleri almıştır?
2. MESEM programları kapsamında yaşanan çocuk ölümleri hakkında Bakanlığınız herhangi bir inceleme veya raporlama çalışması yürütmüş müdür? MESEM'ler çocukların yaşam hakkına aykırı iken sürdürülmesinin gerekçesi nedir?
3. Bakanlığınıza bağlı Sevgi Evleri ve Bakım Merkezlerinde yaşanan ihmal, şiddet ve istismar vakalarına ilişkin son beş yılın istatistikleri kamuoyuna açıklanacak mıdır? Bu kurumlarda görevli personelin seçimi, eğitimi ve denetimine dair standartlar nelerdir?
4. TÜİK verilerine göre 2024'te 612 binden fazla çocuk güvenlik birimlerine getirilmiştir. Bu artışa karşı Bakanlığınızın önleyici sosyal politika yaklaşımı nedir?
5. Çocukların suç karşısında cezalandırma yerine "onarıcı adalet" mekanizmalarının güçlendirilmesi için Bakanlığınız Adalet Bakanlığı ile ortak bir anlayış oluşturulacak mıdır?
6. Engelli ve mülteci çocuklara yönelik hizmetlerde yerel yönetimlerle iş birliği artırılacak mıdır? Engelli çocukların eğitim ve rehabilitasyon hizmetlerine erişimi konusunda bölgesel eşitsizliklerin giderilmesi için Bakanlığınız ne tür adımlar atmaktadır?
7. Mülteci çocukların sosyal hizmetlere erişimi ne ölçüde sağlanmaktadır? Sokakta bakıma muhtaç, eğitim hayatından kopuk binlerce çocuk niçin bu sosyal hizmetlere erişememektedir?
8. Türkiye'nin Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne koyduğu çekincelerin kaldırılması yönünde Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır? (17.. 29. ve 30. maddeler)
9. Çocuk cezaevlerinde kalan çocuk sayısı nedir? Bu kurumlarda yaşanan ihlallere dair bir bağımsız izleme raporu mevcut mudur? Çocuk cezaevlerinin kapatılması ve çocuklara yönelik onarıcı adalet modellerinin uygulanması yönünde Bakanlığınızın bir planlaması bulunmakta mıdır?
10. Cezaevlerinde anneleriyle birlikte kalan çocuklar için hapis dışı barınma ve destek modelleri geliştirilmesi amacıyla bir proje yürütülmekte midir?